

VAJON MOTIVÁLVA VANNAK A HALLGATÓK A TOVÁBBTANULÁSRA?

Monika ESSEOVÁ¹ – Renáta MACHOVÁ²

ABSTRACT

The present study investigates factors that mostly influence students's decision to pursue tertiary education. In this research we focus on motivations of graduating high school students and of first-year students of our university in the academic year 2019/2020. This paper contains 2 figures, 2 tables and 1 assumption. The introduction is the initial part of this research paper. The second part is the principal part of this study. The first subpart is about Slovak higher education system and the Bologna Process. The motivational theories, learning motivations and some learning techniques are described in the second subpart. Following this the research methodology are described. The next section contains the results of our own questionnaire survey. The last subpart analyzes and compares the results received by examining our assumption. The closing part comes to the conclusion and provides suggestions.

KEYWORDS

Tertiary education, the Bologna Process, motivational theories, motivation to learn, lifelong learning, learning techniques

„Az elégedett és boldog élet kulcsa a tanulás és az öröm összekapcsolása. Az öröm nélküli tanulás kimerít, a tanulás nélküli öröm pedig rendkívül unalmas.“

Richard David Precht, német filozófus

BEVEZETŐ

Jelen társadalmunkat rendkívül gyors fejlődés jellemzi, kiváltképp a technika és a kutatás-fejlesztés tekintetében, melyet az igények specializálódása indukál. Ennek tudható be, hogy állandóvá vált a verseny megléte az élet szinte minden területén. A vállalatok közt lezajló, minőséget megkövetelő versenyhelyzetek számának növekedése innovációt vont maga után, így ennek következtében kialakult a tudásalapú-gazdaság. A tudás iránti vágy a felsőoktatás iránt érdeklődők és az abban résztvevők számának gyarapodását idézte elő. Az utóbbi évtizedekben érezhetővé vált, hogy a felsőoktatás a fiatalok tömegeit vonzza. Fontos megjegyezni, hogy a továbbtanulásra ösztönző tényezők vizsgálatakor meglehetősen szubjektív tényezőkkel találkozhatunk, mint például az egyén személyes tapasztalatai, érzései, foglalkoztatottsága, iskolázottsága, környezete és preferenciarendszere.

A továbbtanulást ösztönző tényezőkkel és magával a tanulási motívációval számos hazai és nemzetközi kutatás foglalkozott már, azonban kevés olyan felmérés létezik, mely a témában leginkább érintett, azaz végzős középiskolás diákok és egyetemek elsőéves hallgatóinak motivációit vizsgálta és vetette volna össze. Ez okból kifolyólag szeretnénk hozzájárulni a téma megközelítéséhez. A tanulásra buzdító faktorok fontosságának felismerése és alkalmazása társadalmunk javát szolgálja. Napjainkban számtalan tanulási technikával találkozhatunk,

¹ Bc. Monika Esseová, hallgató, Selye János Egyetem, 124392@uj.s.student.sk

² Dr. habil. Ing. Renáta Machová, PhD., egyetemi docens, Selye János Egyetem, Menedzsment Tanszék, machovar@uj.s.sk

melyek minden korosztály számára élvezetesebbé és könnyebbé tehetik az ismeretszerzést, mégis a legcélszerűbb már a gyermekkorban elsajátítani ezeket és folyamatosan fejleszteni.

A szlovák felsőoktatási rendszer és a Bologna-folyamat

Az Európai Felsőoktatási Térségbe és az Európai Kutatási Térségbe tartozó felsőoktatási intézmények küldetése, hogy a harmonikus személyiséget, a tudást, bölcsességet, jószágot és kreativitást fejlesszék az emberekben és hozzájáruljanak az oktatás, tudomány, kultúra és egészség fejlesztéséhez az egész társadalom számára. [12]

A felsőoktatási intézmények három különböző csoportba vannak besorolva a pénzügyi finanszírozás, tulajdonjog és székhely alapján, melyek a nyilvános felsőoktatási intézmény, az állami felsőoktatási intézmény, magán felsőoktatási intézmény, valamint megemlíthetőek a külföldi egyetemek is, melyek egy speciális kategóriát alkotnak. [13]

Szlovákia a felsőoktatás szempontjából az OECD-országok között a rangsor végén jelenik meg. Befejezett felsőfokú végzettséggel rendelkező 25-64 éves lakosok aránya 2016-ban mindössze 22%-ot ért el. Mindeközben az OECD-országokban ez átlagosan 37%, Csehországban 23%, Magyarországon pedig 24% volt. Igaz, hogy ez a részarány csak kis mértékben tükrözi a felsőoktatási intézmények jelenlegi produktivitását és különösen az elmúlt 40 év felsőoktatásáról tesz tanúbizonyságot, de ennek ellenére gyakran használják a jelenlegi helyzet szemléltetésére. [3]

A Bologna-folyamat előzménye a Sorbonne-i Nyilatkozat, melyet 2015-re már 48 ország aláírt. A nyilatkozat révén felhívták az országok figyelmét a hallgatói és oktatói mobilitás létrehozásának, a tanulmányi végzettségek összehasonlíthatóságának és azok kölcsönös elismerésének szükségességére. A rendszerhez való csatlakozást követően jelent meg országunkban a 3+2 évfolyamra felosztott felsőfokú oktatási keretrendszer. [10]

Három fokozaton nyújtanak képzést a felsőoktatási intézmények:

- 1. fokozat: - alapképzés (bakalár), terjedelme: 3-4 év
- 2. fokozat: - magiszteri, mérnöki, doktori képzés, terjedelme: 1-3 év
- 3. fokozat: - doktoranduszi képzés, terjedelme: 3-4 év

A rendszer több szempontból is kulcsfontosságú szerepet tölt be a felsőoktatásban. Nélkülözhetetlen alkotórésze a tanulmányi célú mobilitásoknak, a határokon túli tudományos területeken való együttműködésnek, valamint a külföldi tanulmányi utak és képzések kétoldali elismerésének. További meghatározó feladata a folyamatnak a tanulás és az oktatás minőségének javítása. [1]

A reformoknak köszönhetően a munkavállalás körülményei is felettebb megváltoztak. Nemcsak az elérhető álláshelyek nemzetköziesedtek, de azok meghirdetésének módjai is igencsak új arculatokat vettek fel. Készült egy szlovákiai kutatás, mely többek között azt is vizsgálta, hogy melyek a leggyakrabban használt és leghatékonyabb álláshirdetési felületek a megkérdezettek szerint. Az eredmények azt mutatták, hogy az álláshirdetési portálok után a közösségi média a második leghatékonyabb felület. A leggyakoribb az álláshirdetési portálok igénybevétele, viszont a legmeglepőbb megállapítás, hogy a válaszadók több mint fele családon, barátokon, ismerősökön keresztül próbál meg munkát találni, annak ellenére, hogy kevesen tartják effektívnek ezt a módszert. [4] Napjainkban számos ország között jött létre kooperáció, melynek köszönhetően olyan weboldalak is születtek, amelyek más országok aktuális állásajánlatait is tartalmazzák sok egyéb információval együtt a külföldön való tartózkodás megkönnyítésének érdekében.

Motivációs elméletek

A motiváció az élet szinte minden területén kulcsfontosságú szerepet tölt be az emberek életében. Meghatározó jellemzője, hogy minden egyénben másképp alakul ki, más tényezők befolyásolják és eltérő volumenű. A sokszínűségből adódóan számtalan elmélet született, melyek eltérő szempontból vizsgálják és jellemzik. Mindezek ellenére mindegyik elgondolás szerint fontos, hogy minden személy rendelkezzen célokkal és ezek elérésére sarkaló

motivációval. A diákok továbbtanulási elhatározását befolyásoló faktorok megértéséhez először célszerű mélyebben áttanulmányozni a motivációs elméleteket.

A motivációs elméleteken belül megkülönböztetünk tartalom- és folyamatelméleteket. Míg az előbbi az emberek azon belső tényezőit vizsgálják, melyek a viselkedést kiváltják, fenntartják vagy megszüntetik, addig az utóbbi jellegzetessége, hogy az egyén motivációját egy folyamat részeként vizsgálják és kulcsszerepet játszanak a visszajelzések, amelyek pozitívak, de negatívak is lehetnek egyaránt. [11]

A tartalomelméletek közül az egyik legismertebb *Maslow szükséglethierarchia modellje*, melyben az egyén szükségletei kerültek csoportosításra hierarchikus módon, mivelhogy egymásra épülnek, s egyben ki is egészítik egymást. A piramisra emlékeztető alakzat megalkotása, melyben az egyes szükségletek lettek feljegyezve, egy ismeretlen szerző alkotása. Az alsó két szint alulról felfelé haladva a fiziológiai és biztonsági szükségletek. A továbbtanulási motivációhoz azonban a 3-5. szinten található igények kapcsolódnak a leginkább. A harmadik szint a közösség iránti szükségleteket taglalja, melyben témánkhoz kapcsolódóan a dinamikus egyetemi életre, a hallgatók számára megszervezett rendezvényekre, közvetlen ismerkedésre, barátkozásra gondolunk. A negyedik szint a megbecsülés és elismerés szükséglete, melynek a hallgatók felsőfokú tanulmányaik által próbálnak eleget tenni. A legfelső szint az önmegvalósítási szükséglet, melyet céljaink elérésével elégíthetünk ki, melyben fontos szerepet játszhat a felsőfokú végzettség. [8]

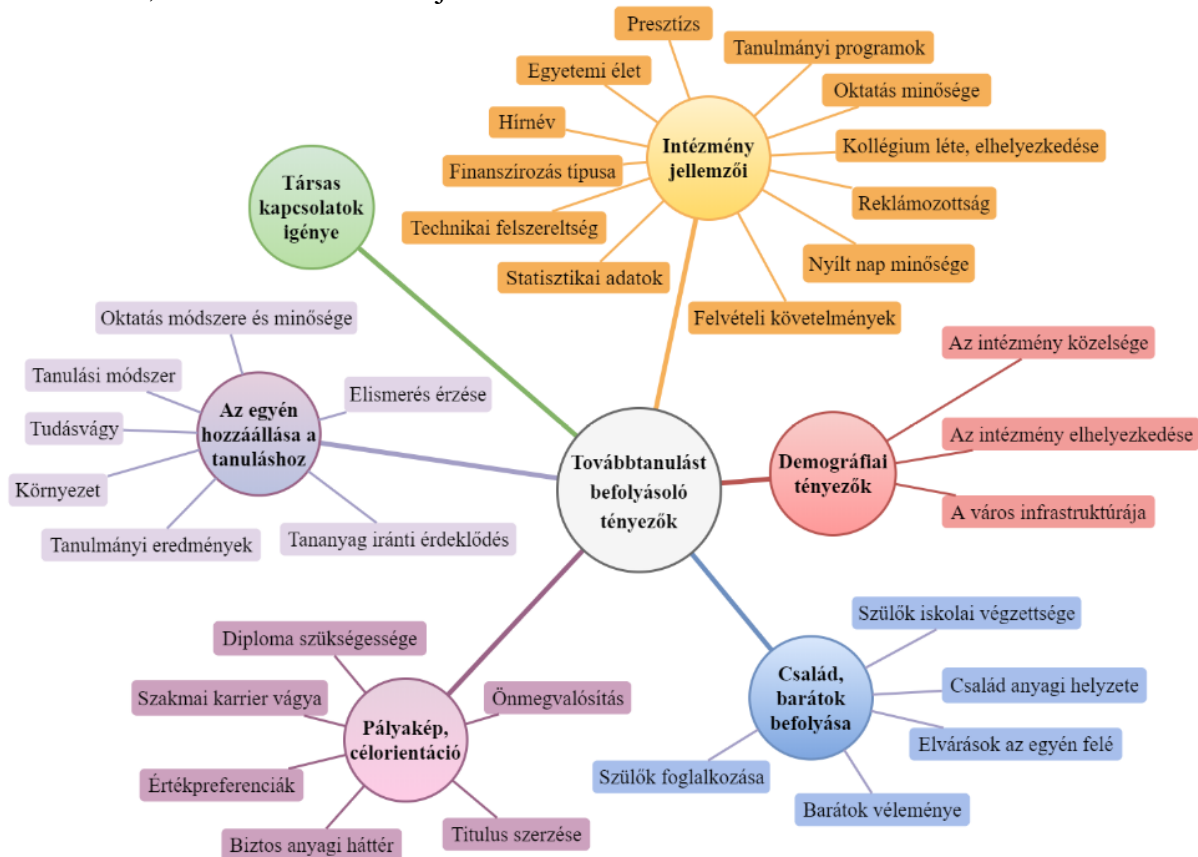
A folyamatelméletek köréből Vroom elvárás elméletét emelnénk ki, mely arra próbál választ adni, hogy egy meghatározott tevékenység adott mennyiségű befektetett energia mellett milyen eredményeket indukál, s a lehetséges alternatívák közül választhat majd a személy. [2] Ez azt jelenti, hogy az egyének mindig mérlegelnek. Vroom úgy gondolta, hogy a motiváció a vonzerő és az elvárás szorzataként írható le. A teória a továbbtanulás és az arra ösztönző tényezők tekintetében a következő módon jellemezhető: a szülők elvárásokat támasztanak a gyermekeik felé, egyidejűleg a diákok maguknak is szeretnének bizonyítani, kitűzött céljaikat véghez vinni, így az általuk elérhető jólét, produktumok vagy pozitív eredmények képezik a vonzerőt, mely kialakíthatja a tanulóknál a tanulmányok folytatása iránti vágyat.

Továbbtanulási motiváció és tanulási technikák

A továbbtanulási szándékot jelentősen befolyásolja a motiváció, mely egy belső faktorként állandóan valamilyen célirányos cselekvésre ösztönöz. A felsőfokú végzettség lényeges szerepet tölt be a fiatal korosztály céljai között, mivel az efajta kvalifikációra gyakorta egyfajta lépcsőfokként tekintenek, melynek tulajdonában magasabb szakmai ismeretekkel rendelkeznek és úgy gondolják, hogy ennek köszönhetően majd könnyebben fognak tudni továbblépni a következő szintre, amely a munkaerőpiacon való integrálódást takarja.

A felsőoktatási intézménybe való jelentkezés döntés meghozatalára ösztönzőleg ható faktorok jelentősen specifikusak, mivel a személyek értékpreferenciái és szemléletmódjai a célok meghatározásában is igencsak eltérnek. A jelentkezést megelőző időszakban a diákok motivációi, érdeklődési körei, vágyai, képességei, tudása, korábbi tapasztalatai számottevő hatással bírnak a döntésük meghozatalában, miszerint folytatják-e a tanulmányaikat vagy sem. Elmondható, hogy az elhatározásra belső és külső tényezők is hatással vannak. A szükségleteknek való eleget tevés céljából fontos lehet a diploma megszerzése, mivel a szakmai tudás szerzése és képességeik fejlesztése jelentős szerepet töltenek be az önmegvalósításban. A státusz, kapcsolatteremtés és megbecsültség iránti szükségleteknek szintén eleget tehetnek felsőfokú tanulmányok elvégzésének következtében. A felsorolt példákat a belső indíttatású motivációs faktorokhoz soroljuk. Ezzel szemben külső tényezők közé sorolhatóak az intézmények jellemzői, mint például az egyetem által nyújtott tanulmányi programok, technológiai felszereltség, hírnév, felvételi követelmények, statisztikai adatok. További fontos elemek a család, barátok, valamint ezen személyek iskolai végzettsége, munkatapasztalatai, társadalmi helyzete és a környezet, mely a diákokat körülveszi. Ezenfelül számos esetben

a diákok által választott szakmához szükséges felsőfokú végzettséggel rendelkezni, s ennek okául választják a továbbtanulást.

1. ábra: Továbbtanulást befolyásoló tényezők

Forrás: saját szerkesztés

A fent látható ábrán a továbbtanulási elhatározást befolyásoló tényezőket szemléltetjük számottevő példákkal. Külön figyelmet fordítottunk a felsőoktatási intézményeket érintő tényezőkre, mivel számos tulajdonság lehet befolyással. Éppen ez okból kifolyólag az intézmények is egyre inkább ügyelnek arra, hogy a megfelelő információkat juttassák el a potenciális hallgatókhoz és igyekeznek növelni jóhíruket, bővíteni a tanulmányi programjaikat, biztosítani a korszerű technikai felszereléseket és a lehető legjobb benyomást kelteni az érintett személyekben.

Az egyén hozzáállása a tanuláshoz nagy mértékben befolyásolja a tanulás eredményességét. Ahhoz azonban, hogy a diákok az egyes tananyagokat sikeresen el tudják sajátítani sokszor nem elég a tanulni akarás. Célszerű alkalmazni tanulási technikákat, melyek növelik a tanulás folyamatának hatékonyságát, mindamelllett, hogy élvezetesebbé, gyorsabbá teszik a memorizálást, illetve segítenek a konceptuális látásmód fejlesztésében. Könnyedén elsajátítható és alkalmazható mnemotechnikák például a mozaikszó és akrosztikon alkotása, az útvonal módszere, történetalkotás módszere és gondolattérkép alkotása. A mnemotechnikák memorizálás esetén kitűnően működnek, hátrányuk viszont, hogy a tartalom megértését nem segítik.

Technikai eszközöket felhasználva a tanulási motiváció növelésére is egyre több megoldást találhatunk. Egyre nagyobb népszerűségnek örvend a kiterjesztett valóság (augmentált valóság - AR), mely a valóság kibővítését teszi lehetővé. A kiterjesztéshez kiváló eszköz lehet egy mobiltelefon vagy tablet kamerája. A kiterjesztett valóságot elérhetővé tevő alkalmazás egyetemi tanulók tanulási motivációjára kifejtett hatását vizsgálta három kutató. A

felmérésnek köszönhetően megállapították, hogy az AR mobil alkalmazás használata 14%-kal növelte a hallgatók tanulási motivációját. A figyelmük 31%-kal, magabiztosságuk 11%-kal, elégedettségük pedig 13%-kal növekedett. Elmondták, hogy további kutatásokat szükséges még végezni, mivel a témával kapcsolatos kutatások még korai szakaszban vannak, valamint kulcsfontosságú meghatározni, hogy mely tanulási tevékenységek élvezhetnék a leginkább az AR nyújtotta előnyöket. [9]

Az egyetemi oktatásba belépő Z generáció képviselői, a nyomtatott irodalmakra épülő, hagyományos oktatási módszereket nem gondolják elég impulzívnek. Az alábbi megállapítást tükrözik a hallgatók válaszai, melyeket a kreatív feladatok iránti nyitottságukat felmérő kérdőívben adtak meg. A hagyományos tanítási módszerek felé irányuló elégedetlenségük, az előadások és a szemináriumi órák iránti érdektelen hozzáállásukban érzékelhető. [5]

Készült egy kérdőíves kutatás, mely során az oktatásban használt eszközök és módszerek hatékonyságáról alkotott nézeteket mérték fel a kutatók a Selye János Egyetem hallgatói körében. A megkérdezettek válaszai alapján, a leghatékonyabb oktatásban használt módszernek a meghívott szakember által tartott előadást, az internet használatát és gyakorlati példák táblán történő bemutatását tartják. Az eredmények egyértelműen azt mutatják, hogy a diákok ösztönözve vannak az oktatásban használt alternatív módszerek megismerésére, mely a gyakorlatból jövő szakember intenzív bevonását és az internet használatát jelenti esetünkben. Továbbá, a szimulációs szoftver bevezetése kulcsfontosságú eszköz az egyetemi diplomások 21. századra való felkészítésében. A gamifikált rendszerek általában lehetőséget adnak a hallgatóknak, hogy jobban kontrollálják az eredményeiket, mely az egyének és az intézmény számára is egyaránt előnyös. [7]

Egy jól megtervezett, megfelelően megvalósított és folyamatosan támogatott gamifikációs rendszer az üzleti stratégia jelentős eszközévé válhat. Ez az új megoldás több szinten is segítheti az üzletet, mivel nemcsak motiválni tudja a vállalat alkalmazottait, de biztosíthatja a folyamatos ellenőrzés lehetőségét is. Fontos azonban megjegyezni, hogy a gamifikációs elemek csak akkor lehetnek sikeresek és észlelhetőek mérhető eredmények, ha konkrét üzleti célokkal társítják őket. [6] Ezek alapján elmondható, hogy a gamifikációnak nemcsak az oktatásban van jelentős szerepe, hanem az üzleti életben is, amennyiben alaposan megtervezett célkitűzéseink vannak.

Véleményünk szerint a tanulási stratégiák tanítását és alkalmazását még gyermekkorban érdemes elkezdeni, így a lehető legkorábban lehetőségünk nyílik kiépíteni a tanulás iránti szeretetet, ugyanakkor élvezetessé, gyorsabbá és hatékonyá tenné magát a folyamatot.

KUTATÁS MÓDSZERTANA

Kutatásunk során a két célcsoport továbbtanulási motivációjára ható tényezőit tanulmányoztuk. A vizsgált sokaságot a Selye János Egyetem Gazdaságtudományi és Informatikai Karának elsőéves hallgatói és az Érsekújvári, valamint a Komáromi járás 5 magyar nyelvű oktatást nyújtó középiskoláinak végzős diákjai alkották. A két csoport válaszait azért szerettük volna egybevetni, mert az egyetemi hallgatóknál már megtörtént a választás a továbbtanulást illetően, míg a középiskolás diákok csak tervezik, így érdekesnek véltük megvizsgálni, hogy mennyiben térnek el egymástól a válaszaik.

A vizsgálat véghezviteléhez primer adatgyűjtést végeztünk, konkrétan a kérdőíves megkérdezés módszerét alkalmaztuk online és papír alapú formában, mely a kvantitatív kutatási technikák kategóriájába sorolható. A két célcsoport révén két kérdőívet is készítettünk. A középiskolásoknak 17, míg az egyetem hallgatóinak 20 kérdést tettünk fel. Célunk a vizsgált sokaság felsőoktatási intézményen történő továbbtanulásról szóló döntésmeghozatalát befolyásoló tényezőket feltárni és a kapott eredményeket továbbítani egyetemünk Karrier-tanácsadó Központjának. Kérdőívünket online és papír alapú formában is alkalmaztuk. Az

elektronikus kérdőívek a Survio Premium Personal előfizetett verziójának felhasználásával készült el.

A megkérdezés során fontos szempont volt, hogy olyan intézmények diákjait kérdezzünk meg, amelyekben az oktatás nyelve magyar és feltétlenül érettségivel végződő legyen. Ez okból kifolyólag mindkét kérdőívünk nyelve magyar volt. A felmérés anonim jelleggel történt. A feltett kérdések nagy része zárt típusú volt, de néhány esetben lehetőséget adtunk nyitott kérdések által kifejezni a saját véleményüket. Továbbá, alkalmaztunk 5-fokozatú Likert-skálát az attitűdök és preferenciák vizsgálatához.

A kérdőívekből beáramló válaszokat Excel program segítségével dolgoztuk fel.

Kutatásunk során a következő feltételezést vizsgáltuk:

A középiskolák negyedikes diákjai számára a legrésztartóbb szempont a felsőoktatási intézmény kiválasztásakor a magyar nyelven zajló oktatás.

A kutatás eredményei alapján megállapításra került, hogy helyes volt-e a feltételezésünk.

A KUTATÁS EREDMÉNYEI

Munkánk ezen részében a primer kutatásunk eredményeit ismertetjük. Az adattisztítás elvégzése után összesen 288 helyesen kitöltött kérdőívet elemezhettünk. A megkérdezett középiskolás diákok száma 275 volt, melyből 156 diák töltötte ki az űrlapunkat, amely 56,7%-os eredményt jelent. A Selye János Egyetem Gazdaságtudományi és Informatikai Karának 210 nappali tagozatos, elsőéves hallgatója volt a megkérdezéskor, s 132 helyesen kitöltött kérdőív érkezett be tőlük, így a felmérés ezen részét 62,8%-os eredménnyel zártuk.

A középiskolás kitöltők közül a gimnáziumba járó diákok aránya (52,6 százalék) magasabb, mint a szakközépiskolába járó diákoké (47,4 százalék). Megvizsgáltuk, hogy az egyes csoportokban milyen arányban oszlanak meg a diákok a továbbtanulási szándék szerint és az eredmények lényeges különbséget mutattak a szakmát tanulók és az általános műveltségre szert tevők között. A gimnáziumba járó diákok (93,9%) jóval magasabb arányban tervezik folytatni tanulmányaikat, mint a szakközépiskolát látogatók (59,5%). Érdekelt bennünket, hogy a kérdőívet kitöltők mikor döntöttek arról, hogy milyen szakon folytatják tanulmányaikat. A végzős tanulók (47,9%) csaknem fele már a középiskola első éveiben elhatározta magát, míg az egyetemi hallgatók (56,1%) többsége csak az utolsó éveiben hozta meg döntését.

A megkérdezettek továbbtanulással elérendő céljait jelleg és gyakoriság alapján kategorizáltuk. A középiskolások (32,2%) és elsőéves hallgatók (31,1%) csaknem egyharmada szakmai tudást szeretne szerezni és önmagát fejleszteni. A második legmagasabb arányt mindkét válaszadó csoport esetében az anyagi jólét biztosítása (15% körül), míg a harmadik legkiemelkedőbb arányszámot (14% körül) munkaerőpiacon való könnyebb elhelyezkedés jellegű válaszok érték el.

A következő táblázatban a felsorolt tényezők fontosságának mértéket összesítettük, melyet ötfokú Likert-skálán mértünk.

1. táblázat: Tájékoztatói eszközök fontossága a középiskolás diákok szerint

	Intézmény honlapja	Egyetemi börszék	Nyomatott sajtó	Ismerősök/ barátok	Intézmény nyílt napja	Internet
Egyáltalán nem fontos	1,7%	5,8%	13,2%	1,7%	0,8%	0,0%
Inkább nem fontos	4,1%	11,6%	37,2%	10,7%	5,0%	0,8%
Nem tudom	14,0%	35,5%	31,4%	30,6%	10,7%	21,5%
Inkább fontos	28,9%	27,3%	14,9%	33,9%	35,5%	28,9%
Nagyon fontos	51,2%	19,8%	3,3%	23,1%	47,9%	48,8%

Forrás: saját szerkesztés

A középiskolás válaszadók nagyon fontos felsőoktatási intézményekről szóló tájékoztatói eszközöknek az intézmény honlapját (51,2%), az intézmény nyílt napját (47,9%) és az internetet (48,8%) tartják. Az ismerősök és barátok általi tájékoztatót (33,9%) inkább fontos, a nyomtatott sajtóból (37,2%) való információszerzést a legtöbben inkább nem fontos eszköznek vélik. Az egyetemi börszékéről (35,5%) a legtöbben semleges véleménnyel.

Ezzel szemben felmértük az elsőéves hallgatók eszközökről alkotott véleményét is.

2. táblázat: Tájékoztatói eszközök fontossága az egyetemi hallgatók szerint

	Intézmény honlapja	Egyetemi börszék	Nyomatott sajtó	Ismerősök/ barátok	Intézmény nyílt napja	Internet
Egyáltalán nem fontos	3,0%	5,3%	12,9%	1,5%	2,3%	1,5%
Inkább nem fontos	6,1%	17,4%	36,4%	15,2%	3,8%	3,0%
Nem tudom	20,5%	45,5%	28,8%	25,8%	24,2%	19,7%
Inkább fontos	31,1%	18,9%	17,4%	34,1%	36,4%	34,1%
Nagyon fontos	39,4%	12,9%	4,5%	23,5%	33,3%	41,7%

Forrás: saját szerkesztés

A hallgatók a nagyon fontos eszközök közé sorolják az intézmény honlapját (39,4%) és az internetet (41,7%). Az intézmény nyílt napján (36,4%) és az ismerősökön, barátokon keresztül informálódást az inkább fontos kategóriába vélték besorolni. A nyomtatott sajtó a legtöbb hallgató véleménye szerint az inkább nem fontos tájékoztatói eszközökhöz tartozik. Az egyetemi börszékéről legmagasabb arányban semleges vélemény érkezett. Az eredményekből jól látszódik, hogy hasonló véleménnyel van a két csoport a tájékoztatói eszközöket illetően, egyedül az intézmény nyílt napjának fontosságáról alkotott nézetük tér el.

Célul tűztük ki feltárni felmérésünkkel azokat a tényezőket, melyek hatással lehetnek a diákok tanulási motivációjára. Nyílt kérdésen keresztül megkértük a kitöltőket, hogy soroljanak fel három negatívan és három pozitívan ható faktort a tanulási ösztönzésre vonatkozólag. A középiskolásoktól 321 tényezőt a 363 helyett, az egyetemi hallgatóktól pedig 369 választ rögzítettünk a várt 396-ból. A beérkezett feleletek alapján hét kategóriát hoztunk létre. A negatívan ható faktorokat vizsgálva, az előbbi csoport legtöbb válasza tanúlással és oktatással kapcsolatos tényezők (28,3%), vele szemben az utóbbi csoport legtöbb felelete a környezeti tényezők (36,3%) kategóriájába sorolható. Az említett kategóriákba a rossz érdemjegyek, tananyag mennyisége, monotonitás, valamint családi körülmények, nem

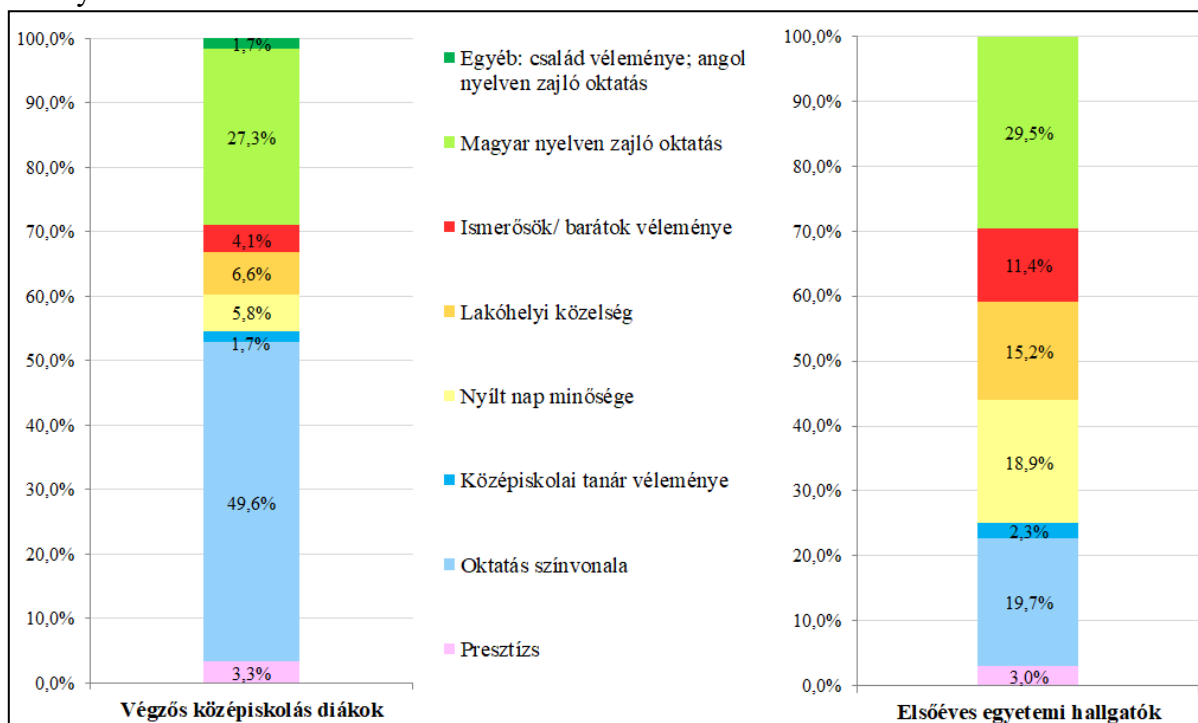
megfelelő társaság, diáktársak, hangzavar, utazás jellegű válaszok kerültek. Meglepő tény, hogy mindkét célcsoportnál a legtöbb válasz (30% körül), a pozitívan befolyásoló tényezőket tekintve, a pszichológiai tényezők kategóriába sorolható. Ide tartoznak többek közt a motiváló szavak, szülői dicséret, sikerélmények, biztatás jellegű feleletek.

Feltételezésvizsgálat

Az alábbi alfejezetben az általunk megfogalmazott feltételezés vizsgálata található meg. Az elmúlt évtizedekben jelentősen gyarapodott a felsőfokú képzést nyújtó intézmények száma. Ennek köszönhetően a diákok eltérő szempontok alapján választhatják ki, hogy mely egyetemen szeretnének továbbtanulni. Vizsgálatunk által szeretnénk volna megtudni, hogy a válaszadók számára mely tényező a legfontosabb intézményválasztási szempont.

A középiskolák negyedikes diákjai számára a legszámottevőbb szempont a felsőoktatási intézmény kiválasztásakor a magyar nyelven zajló oktatás.

Az elemzésre került adatokat Excel programban összesítettük a feltételezésünk bizonyítása érdekében.

2. ábra: A legfontosabb intézményválasztási szempont

Forrás: saját szerkesztés

A végzős középiskolás diákok majdnem fele (49,6%) az oktatás színvonalát, míg az elsőéves hallgatók a magyar nyelvű oktatást (29,5%) vélik a legszámottevőbb szempontnak. Az előbbi csoportnál második leggyakrabban (27,3%) a magyar nyelven zajló képzést, harmadik legtöbb alkalommal (6,6%) a lakóhelyi közelséget jelölték. Az egyetemi hallgatók közt a második legjellemzőbb (19,7%) az oktatás színvonala, a következő gyakori (18,9%) válasz pedig a nyílt nap minősége volt. Az eredmények alapján nagy különbözőség állapítható meg a két célcsoport válaszai között, viszont a feltételezésünk nem igazolódott be, mivel a középiskolák végzős diákjai számára nem a magyar nyelven zajló oktatás bizonyult a legfontosabb intézményválasztási szempontnak, ezért a feltételezésünket elvetjük.

DISZKUSZIÓ ÉS BEFEJEZÉS

A megkérdezettek válaszaiból megtudtuk, hogy mely eszközöket tartják a leglényegesebbnek, amennyiben felsőoktatási intézményekről szeretnének tájékozódni. Az első három helyen végzett az intézmény honlapja, az internet és az intézmény nyílt napja. Ezek alapján az egyetemeknek, főiskoláknak célszerű lehet odafigyelni a weboldaluk minőségére és hogy tartalmazzon minden szükséges információt, mely a potenciális hallgatók számára releváns. Ide tartoznak az intézmény bemutatása, rendezvényei, kutatási tevékenységei, a kínált tanulmányi programok részletes jellemzése és szakmai fejlődést nyújtó lehetőségek ismertetése. Továbbá, fontos a honlap megnyerő kinézete, a megfelelő színek alkalmazása és fényképek megléte, melyek bepillantást nyújtanak az egyetem életébe.

A válaszadók többségének tanulási motivációjára negatívan hatnak a tanulással és oktatással kapcsolatos, valamint a környezeti tényezők. Ez okból kifolyólag fontosnak véljük a tanuláshoz szükséges megfelelő környezet biztosítását, amelyben fontos szerepet játszanak mind az intézmények, mind pedig a szülők. Véleményünk szerint igencsak hatásos lenne a tanulási technikák alkalmazása, melyet még gyermekkorban kezdenének elsajátítani és folyamatosan fejlesztenék, bővítenék őket. Általuk gyorsabb, élvezetesebb és eredményes lehet a tanulás. Társadalmunkban az emlékezést, memorizálást segítő stratégiák kevésbé ismertek, ezért ezek alkalmazásának ismertetése több szempontból pozitív következményeket vonhatna maga után. Mindkét célcsoport pszichológiai tényezők kategóriájába sorolható válaszokat adott meg a leggyakrabban, amely azt jelenti, hogy mérvadó számukra a szülők és számukra fontos személyektől a megerősítés, támogatás, dicséret és a buzdítás.

Kutatásunk során megtudtuk, hogy mindkét általunk vizsgált célcsoport a felsőfokú tanulmányok által leginkább szakmai tudásra szeretne szert tenni és fejleszteni önmagát. A feltételezésünk vizsgálata során megtudtuk, hogy a középiskolás tanulók számára az oktatás színvonala, az egyetemünk elsőéves hallgatói számára viszont a magyar nyelven zajló oktatás volt a legszámottevőbb intézményválasztási szempont. Lényeges tehát az oktatás nyelvezete, de kulcsfontosságú továbbá, hogy az intézmények folyamatosan odafigyeljenek arra, hogy a megfelelő szaktudást nyújtsák hallgatóiknak, mellyel megállják majd a helyüket a munkaerőpiacon az általuk tanult szakhoz kapcsolódó munkahelyeken.

Meglátásunk szerint érdemes lenne a kutatásunkat a jövőre nézve folytatni és kiterjeszteni a régióban. Célravezető lehet bevonni több középiskola diákjait és a tőlük kapott feleleteket összehasonlítani jelen kutatás eredményeivel, mely többek közt egyetemünk számára is hasznos információkkal szolgálna.

A tudományos cikk a komáromi Selye János Egyetem Gazdaságtudományi Karán futó KEGA 005UJS-4/2019 -es "Y és Z generáció menedzseri szakértelem hatékonyságának növelése a gamifikáció révén a tudomány és gyakorlat kontextusában" elnevezésű projekt részeredménye.

IRODALOMJEGYZÉK

- [1] Bolonský proces a európsky priestor vysokoškolského vzdelávania. (2002) EACEA, [cit. 2020-07-26] Interneten elérhető: <https://ec.europa.eu/education/policies/higher-education/bologna-process-and-european-higher-education-area_sk>.
- [2] JUHÁSZ, Csilla Az elvárások hatásirányai. In. A Virtuális Intézet Közép-Európa Kutatására közleményei, Vol. 3, No. 1-2, 2011, pp. 109-116, ISSN 2062-1396, [cit. 2020-07-30] Interneten elérhető: <<http://acta.bibl.u-szeged.hu/30125/>>.
- [3] Kol. autorov. Analýza prepojenia absolventov stredných a vysokých škôl s potrebami trhu práce v kontexte financovania vzdelávania v SR (2017) Národný projekt – Centrum

- sociálneho dialógu II. Slovensko, Implementačná agentúra Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, pp. 170. [cit. 2020-08-11] Interneten elérhető: <https://www.ia.gov.sk/data/files/NP_CSD_II/Analyzy/RUZ/RUZ_Analyza_Analyza_pre_pojenia_absolventov_strednych_a_vysokych_skol_s_potrebami_trhu_prace_v_kontexte_financovania_vzdelavania.pdf>.
- [4] KORCSMÁROS, Enikő, BAŠA, Patrik, CSINGER, Bence Job Seeking Traditions in Three Districts of Southwest-Slovakia. In: Selye e-studies, Vol. 11, No. 1, 2020, pp. 35-41, ISSN 1338-1598, [cit. 2020-08-11] Interneten elérhető: <https://www.researchgate.net/publication/341251963_SELYE_E-STUDIES_SELYE_E-STUDIES_Selye_e-studies>.
- [5] KORCSMÁROS, Enikő, Renáta MACHOVÁ, Zsuzsanna GÓDÁNY a Lilla FEHÉR. Streamlining Managerial Skills of Generation Z and Y by Gamification. In: ICERI 2019 : conference proceedings : 12th International conference of education, research and innovation : Seville (Spain) 11-13 November 2019: conference proceedings : 12th International conference of education, research and innovation : Seville (Spain) 11-13 November 2019. eds. L. Gómez Chova, A. López Martínez, I. Candel Torres. Valencia: IATED, 2019, s. 1454-1464 [USB-key]. ISBN 978-84-09-14755-7.
- [6] MACHOVÁ, Renáta, Enikő KORCSMÁROS, Lilla FEHÉR a Zsuzsanna GÓDÁNY. Gaming in Human Resources for Generations Y and Z. In: INTED 2020 : 14th annual International Technology, Education and Development Conference, Valencia, 2nd-4th of March, 2020: 14th annual International Technology, Education and Development Conference, Valencia, 2nd-4th of March, 2020. Luis Gómez Chova, Agustín López Martínez, Ignacio Candel Torres. Valencia: IATED, 2020, online, p. 577-581. ISBN 978-84-09-17939-8.
- [7] MACHOVÁ, Renáta, Enikő KORCSMÁROS, Lilla FEHÉR, Zsuzsanna GÓDÁNY, Silvia TÓBIÁS KOSÁR a Erika SERES HUSZÁRIK. Gamification in the Focus of Innovative Education Methods. DOI 10.36689/uhk/hed/2020-01-057 In: Hradec economic days : proceedings of the international scientific conference Hradec economic days 2020: proceedings of the international scientific conference Hradec economic days 2020. Pavel Jedlička, Petra Marešová, Krzysztof Firlej. Hradec Králové: Univerzita Hradec Králové, 2020, P. 496-503. ISBN 978-80-7435-776-3. DOI 10.36689/uhk/hed/2020-01-000.
- [8] MASLOW, Abraham H. Motivation and Personality. New York : Harper & Brothers, 1954. 411 p. ISBN 978-0-06-041987-5.
- [9] OPHOFF, Jacques, KHAN, Tasneem, JOHNSTON, Kevin The Impact of an Augmented Reality Application on Learning Motivation of Students. In Advances in Human-Computer Interaction, Vol. 2019, 15 p. ISSN 16875893, [cit. 2020-08-11] Interneten elérhető: <<https://www.hindawi.com/journals/ahci/2019/7208494/>>.
- [10] RÁMHÁP, Szabolcs Felsőoktatási továbbtanulási motivációk Magyarországon a változó ifjúság és a piacosodó felsőoktatás tükrében : doktori értekezés tervezet. Győr : Széchenyi István Egyetem, 2017, 232 p.
- [11] SANTOS, Lester Theories of Motivation Content and Process theories. [cit. 2020-07-27] Interneten elérhető: <https://www.academia.edu/37436822/Theories_of_Motivation_Content_and_process_theories_The_Distinction_between_Content_and_Process_Theories_of_Motivation>.
- [12] Vysoké školstvo (2002) [cit. 2020-07-25] Interneten elérhető: <<https://www.minedu.sk/vysoke-skolstvo/>>.
- [13] Vysokoškolské vzdelávanie. (2002) EACEA, [cit. 2020-07-25] Interneten elérhető: <https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/types-higher-education-institutions-72_sk>.